

Handläggare: John Areschoug
Telefon: 508 28 994

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDENS UNDERLAG FÖR BUDGET 2011 MED INRIKTNING 2012 OCH 2013

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Godkänna underlaget till budget år 2011 och beräkningarna för åren 2012 och 2013.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Håkan Andersson
Avdelningsdirektör

Samverkan

Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 17 mars 2010. SACO och SKTF har inget att erinra mot förslaget till underlag till budget. SACO och SKTF lämnar ett särskilt uttalande, bilaga 2.

Bilaga

1. Blankettset: Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till budget 2011 och plan 2012 och 2013.
2. Skrivelse från SACO och SKTF.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nämndens underlag till budget 2011 med inriktning 2012 och 2013, används vid framtagandet av stadens budget. Enligt kommunallagen ska stadens budget innehålla en plan för ekonomin under tre år. Nämnden ska i sitt underlag redovisa en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten under de kommande åren. Underlaget ska beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa. Vidare ska lokalförsörjning, kompetensförsörjning samt omstrukturerings- och investeringsbehov beaktas. Förutses ökade kostnader eller minskade intäkter ska åtgärder eller prioriteringar föreslås så att de beslutade budgetramarna kan hållas.

I avsnitten 1.1 – 1.3 nedan, anges de strategiska satsningarna i punktform, för hur nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål under treårsperioden. I de därpå följande avsnitten görs en mer detaljerad analys efter nämndens verksamhetsområden. Dessutom finns en sammanfattande ekonomisk analys, en redovisning av övriga frågor och en lokalförsörjningsplan

1.1 STOCKHOLM SKA VARA ATTRAKTIV, TRYGG, TILLGÄNGLIG OCH VÄXANDE STAD FÖR BOENDE, FÖRETAGANDE OCH BESÖK

- Den centrala frågan kommer att vara tillsynens effektivitet. Det pågår arbete på olika håll att skapa nationella indikatorer som utvisar huruvida miljötillsynen och livsmedelskontrollen verkligen leder till förbättringar.
- Stadens planerade kraftiga ökning av invånarantalet på över 20 procent till 2030 kommer att påverka nämndens verksamhet. Det kommer att kräva allt svårare avvägningar mellan exploatering och miljöfrågor.
- Det stor antalet infrastrukturprojekt kommer att kräva nämndens medverkan i olika avseenden. Det gäller särskild nämndens medverkan att hitta välfungerande lösningar som också kan godtas från miljölagstiftningssynpunkt.
- Regeringen har lämnat över ett förslag till lagrådet om ändrad kemikalielagstiftning. I denna föreslås att ansvaret för kemikalietillsynen stärks. Kommunerna får en tydligare roll och arbetet med att utöva tillsyn varor som innehåller farliga kemiska ämnen. Möjligheter att delegera delar av kemikalieinspektionens arbete till kommunerna införs. Hanteringen av varuprover, som ett led i tillsynen, regleras likaså.
- Stockholm är en av de städer som kan uppvisa mycket goda resultat av att förena tillväxt med minskade utsläpp av växthusgaser. Att fortsätta detta arbete med konkreta åtgärder, uppföljningar och information både till medborgarna och till omvärlden behöver fortsätta trots minskad finansiering från stadens miljömiljard och statliga KLIMP. Nya direktiv om energieffektivisering vid både ny- och ombyggnad kommer också att påverka staden.

- Arbetet med utvecklande av miljöprofilområdena kommer att kräva nämndens medverkan.
- Frågan om finansiering av energicentrum är olöst och kräver ett ställningstagande. Det finns ingen tydlig betalningsvilja bland stadens förvaltningar och bolag, trots att verksamheten typiskt sett leder till minskade kostnader och minskad klimatpåverkan.
- Elbilar och plug-in hybrider är tekniker som kan få stor betydelse för bättre luft för Stockholmsarna och minskade utsläpp av växthusgaser. Stadsledningskontoret bereder en elbilsstrategi för beslut i kommunfullmäktige för att stärka stadens satsningar inom området och utvecklande av en infrastruktur för miljöbilar. Nämnden förväntas få en central roll i denna satsning.
- Nämndens kompetens och uppföljningsansvar för det stora flertalet av miljöprogrammets delmål talar för en ökad samverkan med SLK.
- Inom miljöövervakningsområdet kommer beslutet om bindande miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram att kräva satsningar från stadens sida. Regeringskansliet har föreslagit delvis ny lagstiftning som differentierar tillämpningen av reglerna för miljökvalitetsnormer, vilket kommer att kräva fler överväganden i nämnden
- Större barnkullar ökar efterfrågan på nya förskolor och skolor. Fler nyanmälningar av dessa verksamheter är att vänta vilket gör att detta tillsynsområde växer.
- I Europaparlamentets och rådets direktiv (2008/50/EG) om renare luft i Europa, artikel 3 framgår bland annat att medlemsstaterna ska godkänna mätsystem, det vill säga metoder för mätningar av olika luftföroreningar. I dagsläget kan Stockholm stad välja att tillämpa de mätmetoder som anses lämpliga för uppföljning av luftkvaliteten. Detta kommer inte att vara möjligt efter den 11 juni 2013. Efter detta datum ska all utrustning för kontroll av miljökvalitetsnormer överensstämja med den referensmetod eller likvärdig metod som Naturvårdsverket beslutat om. För Stockholms stads del kan detta medföra behov av investeringar av ny mätutrustning för att mäta partiklar i utomhusluften.

1.2 KVALITET OCH VALFRIHET SKA UTVECKLAS OCH FÖRBÄTTRAS

- Utvecklingen av e-tjänster fortsätter. Tjänsterna ökar förvaltningens effektivitet och förbättrar servicen både till företagare och allmänhet. Fyra e-tjänster har tidigare tagits i bruk. Nu utvecklas e-tjänster för klagomåls och synpunktshantering samt en tjänst som väsentligt underlättar för enskilda att ansöka om tillstånd för värmepumpar.
- Ett omfattande arbete pågår för att utveckla förvaltningens ärendehanteringssystem ECOS. Förvaltningen har inlett ett samarbete med andra stora kommuner som använder ECOS. Processanalyser genomförs av förvaltningarnas interna administrativa processer. Målet är en gemensam kravspecifikation som ska utgöra underlag för framtagandet av en ny version av ECOS. Företaget TEKIS som levererar ECOS planerar vara färdiga 2011-2012.

- Förvaltningen kommer att fortsätta förbättra tillsynen genom kontinuerliga enkäter till verksamhetsutövarna efter tillsynsbesök. Ett nytt enkätverktyg håller på att testas.
- En helt elektronisk ärendehanteringsprocess och ett e-arkiv som gör det lättare och snabbare att hitta handlingar för både handläggare och allmänhet behövs. Det minskar dessutom behovet av arkivlokaler och effektiviserar administrationen betydligt. Dessutom planeras en ny integration mellan Ecos och Agresso vilket är mycket angeläget för att förenkla administrationen och minska sårbarheten.
- Nämnden går gärna i bränschen och prövar ny teknik som en möjlighet att effektivisera bland annat tillsynsarbetet.

1.3 STADENS VERKSAMHETER SKA VARA KOSTNADEFFEKTIVA

- Nämnden har sedan 2006 kraftigt minskat sin nettobudget. Det har kunnat ske genom såväl kraftiga kostnadsminskningar som intäkthöjningar. Kostnadsminskningarna har i hög grad skett genom effektiviseringar. Förvaltningen producerar i huvudsak lika mycket som tidigare och i vissa avseenden väsentligt mer. Detta arbete fortsätter med systematiska genomgångar av förvaltningens processer och bättre utnyttjande av teknikens möjligheter.

2. Nämndens verksamhetsområde

Nämndens grundläggande uppdrag är tillsyn, det vill säga att kontroll av att såväl kommunen som enskilda efterlever livsmedels- och miljölagstiftningen, Nämnden ska också genom sin expertfunktion bistå andra förvaltningar och bolag.

Vision 2030 ett viktigt underlag för inriktningen av nämndens arbete. Miljö- och hälsoutredningen är en viktig hjälp för prioritering av insatserna genom dess kartläggning av miljö- och hälsoriskerna.

2.1 TILLSYN

Allmänna utvecklingstendenser

Det kommer att ställas allt högre krav på den kommunala tillsynen. Det gäller såväl effektivitet som kompetens. Tillsynen måste visa att den leder till miljönytta och olika former av indikatorer utvecklas nu på olika områden för att visa på utvecklingen över tiden. Därtill kommer att den ökade självfinansieringsgraden också på ett transparent sätt visa att verksamhetsutövare verkligen får tillbaka tid motsvarande tillsyns- och kontrollavgifter.

Tillsyn enligt miljöbalken – miljö och hälsoskydd

Nedan redogörs för hur tillsynen förväntas utvecklas de närmaste åren. Generellt sett prioriteras transporter och energifrågor liksom hantering av kemikalier och farligt avfall.

- Ärenden beträffande saneringen av PCB i fogmassor bedöms finnas kvar några år efter 2013 då saneringen ska vara slutförd.

- Amalgamanvändningen har nu förbjudits. Fortfarande finns det dock många avloppsledningar som inte sanerats. Det behövs en kraftsamling på detta område under de närmaste åren för att få bort dessa gifter från rören.
- Det minskade antalet större industrier i staden ger ett långsamt minskande behov av tillsyn vilka sannolikt delvis uppvägs av behov av tillsynsresurser för förorenad mark.
- Inom bland annat kemikalie- och avfallsområdet gäller EU:s regelverk. Effekten av ändringarna av olika EU-direktiv är svår att överblicka.
- För närvarande behandlas en lagrådsremiss om tillsynen inom kemikalieområdet. Kommunernas generella tillsynsansvar för miljöbalkens 14 kapitel "Kemiska produkter och biotekniska organismer" kan komma att ersättas med reglering på förordningsnivå av kemikalietillsynen. Kemikalietillsynen över miljöfarliga verksamheter föreslås behållas, liksom tillsynen över kemiska produkter hos till exempel detaljister och grossister. På förslag är också att Kemikalieinspektionen ska ha möjlighet att delegera ytterligare tillsynsansvar till kommunerna.
- Inom området gränsöverskridande avfallstransporter, till exempel tillsyn i Stockholms hamn, finns en idé om att koncentrera tillsynsansvaret till fem av landets länsstyrelser. Förslaget bereds för närvarande av Naturvårdsverket.
- Inom området avfall föreslås nya ändringar i miljöbalken och avfallsförordningen för att genomföra EG:s nya ramdirektiv om avfall. Det presenteras även förslag som går ut på att kommunens monopol på hantering av hushållsavfall i vissa fall inte ska gälla. Vidare föreslås bland annat att viss tillståndsplikt enligt miljöbalken ska ersättas med anmälningsplikt, att det införs en ny bestämmelse om avfallshierarkin och att det införs nya definitioner. Ändringarna ska, enligt förslag, träda ikraft den 1 augusti 2010. Om ändringarna införs kan det innebära ett ökat antal anmälningar att hantera och ett ökat tillsynsbehov.
- Inom radonområdet har WHO föreslagit en sänkning av gränsvärdet för radon till 100 Bq, vilket skulle innebära en halvering jämfört med dagens gränsvärde. Socialstyrelsen och Boverket utreder frågan hur detta ska hanteras nationellt. Om Socialstyrelsen antar den nya rekommendationen kommer detta att innebära att ett mycket stort antal fastigheter i Stockholm inte klarar gränsvärdet.
- Under 2009 utfärdade WHO, nya riktlinjer avseende fukt och mögel i inomhusmiljön. Dessa har inte föranlett Socialstyrelsen att vidta några åtgärder inom tillsynsområdet på nationell nivå. Däremot kvarstår behovet av att ta fram objektiva mätmetoder och gränsvärden som kan visa på vad som kan klassas som god inomhusmiljö. Denna komplexa uppgift är heller inte löst i WHO:s riktlinjer.
- Fler fastighetsägare förväntas under de närmaste åren installera bergvärme, både mindre och större anläggningar. Stockholm Gas AB:s nedläggning av delar av gasnätet fram till 2013, vilket berör cirka 2 700 abonnenter i de västra och södra förorterna påverkar denna utveckling. En ökning av ansökningar rörande flerfamiljsfastigheter väntas eftersom bergvärmens är en av de få realistiska alternativen till fjärrvärmens.

- En 18-årsgräns kan komma att införas för solande vid solarier, vilket kan innebära att de obemannade solarierna måste upphöra. Förvaltningen ser att det då blir färre objekt för tillsyn.

Tillsyn enligt livsmedelslagstiftningen

Sverige kommer under hela år 2010 att revideras av EU-kommissionens livsmedels- och veterinärbyrå (FVO) med syfte att undersöka hur kontrollen uppfyller kraven enligt EU:s kontrollförfordning. Kraftig kritik har tidigare riktats mot den kommunala kontrollen. I händelse av fortsatt kritik från FVO, kan kommunernas roll inom livsmedelsområdet komma att utredas.

I spåren av lågkonjunkturen har delar av restaurangbranschen svårt att locka kunder. Ett nytt index framtaget av bland andra Statistiska Centralbyrån (SCB) och Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare (SHR), följer utvecklingen månadsvis. Hotellrestauranger tappar i omsättning medan snabbmatssegmentet ökar. Det finns fortfarande osäkerhet rörande den framtida utvecklingen och det går inte att utesluta att det finns en risk för ökade kundförluster, minskat antal godkännanden och registreringar och därmed lägre intäkter.

Allt fler uppgifter inom specialområden av livsmedelskontroll och näraliggande områden läggs tydligt ut som kommunalt ansvar. Finansieringsfrågan för dessa kontroller är inte tillräckligt utredd.

Exempel på sådana områden är:

- Livsmedel för särskilda näringsändamål (så kallad SärNär).
- Ekologiska livsmedel.
- Skyddade beteckningar.
- Nyckelhålsmärkning.

Ett nytt rapporteringssystem till SLV (Livsmedelsverket) införs preliminärt från och med 2011. Rapporteringen kräver att anpassning av Ecos görs i god tid då den blir mer detaljerad vilket kräver hög funktionalitet och precision i Ecos, kombinerat med exakt inrapportering av inspektioner. Utbildning och kvalitetssäkring av inspektionsverksamheten måste få hög prioritet.

En uppdaterad modell av det befintliga systemet för riskklassificering av livsmedelsverksamheter kommer sannolikt att införas från början av 2011 vilket medför omfattande arbete med att revidera befintliga inklassningar.

Livsmedelsverket återtar successivt kontroll av styckningsanläggningar i samband med nygodkännanden vilket på sikt medför att Stockholm kommer att tappa kontrollansvar för dessa verksamheter.

Tillsynens ekonomi

Under 2010 beräknas självfinansieringsgraden sjunka något framför allt till följd av ökade kostnader jämfört med utfallet för 2009 och att någon höjning av tillsynsavgifterna inte skett för 2010. Kostnadsökningen består främst av lönekostnadsökningar. Förvaltningen

har lagt in samma budget 2011 som för 2010. Det kommer självfallet att uppstå förändringar särskilt som en taxeöversyn för närvarande pågår.

Årsarbetskrafter inom miljöbalks- och livsmedelstillsynen

	Plan 2011	Plan 2010	2009	2008	2007	2006
Miljöbalkstillsyn	52	52	52	52	54	54
Livsmedel	40	40	39	38,5	38	42
Summa	92	92	91	90,5	92	96

Intäkter/Kostnader inkl full * OH för tillsyn 2007-2011 (mnkr)

	Plan 2011	Budget 2010	ÅR 2009	ÅR 2008	ÅR 2007
Intäkter tillsyn	66,3	66,3	66,5	57,8	42,3
Varav Plan och miljö	14,7	14,7	14,3	13,9	9,2
Varav Livsmedelskontroll	31,2	31,2	31,0	25,8	21,6
Varav Hälsoskydd	20,4	20,4	21,2	18,1	11,5
Intäkter övrigt	0,4	0,4	0,1	1,6	1,4
S:a kostnader inkl OH	91,0	91,0	86,6	84,4	83,8
Varav Plan och miljö	22,0	22,0	20,8	21,1	20,2
Varav Livsmedelskontroll	38,4	38,4	36,9	35,8	35,8
Varav Hälsoskydd	30,6	30,6	28,9	27,5	27,8
Självfinansieringsgrad					
Miljöbalkstillsyn	0,67	0,67	0,72	0,69	0,43
- varav Plan och miljö	0,67	0,67	0,69	0,68	0,46
- varav Hälsoskydd	0,67	0,67	0,73	0,69	0,41
Självfinansieringsgrad					
Livsmedelskontroll **	0,81	0,81	0,84	0,72	0,6

* I full overhead ingår lokalkostnad, verksamhetsstöd och förvaltningsledning.

** Korrigerat för avvecklat djurskydd

2.2 PROGRAMVERKSAMHET

Energieffektiviserings- och klimatarbete

Konkreta åtgärder för att minska energianvändning och utsläpp av växthusgaser, uppföljningar, åtgärdsplaner och information till invånare och verksamma i staden kommer att vara ett fortsatt prioriterat område, såväl inom de närmaste åren som på längre sikt. Ökat fokus på området sker såväl nationellt som inom EU. Ett exempel är EU-Kommissionens handlingsplan för energieffektivitet (2007-2012) som anger att direktivet om byggnaders energiprestanda (2002/91/EG) utvidgas till att bland annat utveckla miniminormer för nya och renoverade byggnaders energieffektivitet.

Nämndens arbete kommer framförallt att omfatta:

- Åtaganden till följd av att staden har undertecknat Covenant of Mayors. Staden har tagit fram en åtgärdsplan för minskad energianvändning 2009/2010. Enligt Covenant of Mayors ska planen utvärderas och uppdateras år 2011. Utvärdering och

uppdatering ska rapporteras till EU. Behov av omvärldsanalyser, till exempel uppdateringar av referensscenarier och analyser av nya prioriterade åtgärder blir allt viktigare. Staden åtar sig också att årligen genomföra så kallade energidagar för att involvera allmänheten i utvecklingen av planen. Energidagarna ska genomföras i samarbete med EU-representationen.

- Årliga uppföljningar av KF:s indikator för minskade växthusgasutsläpp till MHN. Förvaltningen beräknar och rapporterar växthusgasutsläppen samt följer upp de viktigaste åtgärderna för att nå utsläppsmålen. Beräkningarna ställer allt större krav på noggranna analyser ju lägre utsläppen blir.
- Kommunikation med invånare och verksamma i staden. Den övergripande kommunikationen genomförs till största delen genom projektet "Klimatneutrala stockholmare" finansierat via KLIMP och via www.stockholm.se/klimat. År 2011 upphör kommunikationsprojektet "Klimatneutrala stockholmare". Projektet behöver ersättas med ett nytt kommunikationsprojekt särskilt som en stor del av miljö-kommunikationen under 2010 handhas av stadsledningskontoret inom ramen för miljöhuvudstadsåret.
- Deltagande i nationella och internationella nätverk. Prioriterade nätverk är Klimatkommunerna, EUROCITIES och ICLEI. Staden har politisk representation i Klimatkommunerna och EUROCITIES.
- Nämnden ska bistå SLK med faktaunderlag om effekter av klimatförändringar. Dessa tas fram genom beställningar av studier från SMHI och andra expertorgan. Nya riskbedömningar behöver göras.

Miljöbilar

Ett omfattande arbete rörande elbilar har påbörjats. Staden bereder en elbilsstrategi för att påskynda införandet av elbilar i Stockholm. Nämnden har ett viktigt ansvar i att verkställa delar av denna strategi. Under de kommande åren kommer därför satsningar behövas för att upphandla elbilar för att därigenom få in dem på marknaden. Stöd behöver sökas från EU och svenska finansiärer för att täcka delar av de merkostnader som elbilarna kan förväntas ha. Arbete med att bygga upp en infrastruktur och skapa möjligheter till incitament, behöver säkerställas. En ansökan avseende EU-projekt (EVA) om elbilar har skickats till kommissionen och förberedelser för upphandling av elbilar i samarbete med Vattenfall har initierats. Stöd till det fortsatta upphandlingsarbetet, inklusive medel för att täcka delar av elbilarnas merkostnader, ska sökas från energimyndigheten.

Miljöfrågor i fysisk planering

Fullmäktiges mål om 15 000 nya bostäder varav 1000 i city, är på väg att uppnås. Det ökade antalet invånare kommer att kräva fortsatt högt bostadsbyggande särskilt i centrala lägen eftersom det ofta skapar goda förutsättningar för hållbara transporter. För år 2010 kommer planproduktionen att öka, då betydligt fler planer ska upprättas för att minska den plankö som uppstått.

Förvaltningens medverkan i planarbetet sker nästan uteslutande med skattefinansierade anslag. Därför kommer förvaltningen att behöva prioritera ned de enklare ärendena och se

över arbetsprocesser och tekniska hjälpmedel som IT-stöd och kartunderlag och GIS-tillämpningar för att försöka finna former för att bidra i planeringen även fortsättningsvis för dessa planer. Utifrån förväntad ökning av antalet planer och absoluta remisstider, kan dock inte uteslutas att vissa remitterade detaljplaner inte kommer att kunna besvaras. För att bibehålla kvalitén i arbetet och svara upp mot förväntat deltagande från övriga nämnder i planeringen, bör övervägas en resursförstärkning på plansidan och det skulle kunna ske genom att låta en del av MHN:s kostnader ingå i planavgifterna. Nämnden förväntas därutöver även bidra med planeringsunderlag och övriga insatser för planering och genomförande av miljöprofilområdena Norra Djurgårdsstaden och Västra Liljeholmen och miljöprogramssatsningarna

Buller

Enligt förordning om omgivningsbuller (SFS 2004:675), baserad på direktiv om omgivningsbuller 2002/49/EG, ska Stockholm kartlägga buller, utarbeta åtgärdsplaner samt informera kring detta. Detta gjordes i en första etapp 2007-2008. År 2012 ska en ny uppdaterad kartläggning färdigställas i enlighet med förordningen samt ett åtgärdsprogram vara klart till år 2013. Erfarenheterna från föregående omgång innebar en årlig kostnad på cirka 0,5 miljoner kr för detta arbete.

Vattenprogram

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för samordningen av Vattenprogrammet, med bland annat uppföljning av genomförda åtgärder, sammanställning av övervakningsdata samt information på webben om vattenområdenas tillstånd och åtgärdsarbete. Informationen utgör underlag för prioriteringar och beslut om framtida åtgärder. Vattenprogrammets årsrapport utgör ett viktigt underlag när staden från och med 2011 ska redovisa vad som gjorts till Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt.

Genom vattenmyndighetens beslut om miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram kommer stadens vattenarbete att behöva samordnas med vattenmyndighetens krav.

Stockholms miljöprogram

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har eget eller delat uppföljningsansvar för 20 av totalt 27 delmål i Stockholms miljöprogram 2008-2011. På Miljöbarometern publiceras kontinuerligt uppföljning av programmets delmål och indikatorer. Miljöförvaltningen skall bistå kommunstyrelsen genom att vara stödjande för förvaltningarna och bolagen i uppföljnings- och kommunikationsarbete kopplat till miljöprogrammet. Miljöförvaltningen har även erbjudit sig att på uppdrag av stadsledningskontoret handha insamlingen av data vid uppföljningen av miljöprogrammet. Under 2011 skall staden ta fram ett nytt och reviderat miljöprogram.

Det primära ansvaret för framtagande av ett nytt miljöprogram är SLK:s, men lämpligen bör framtagandet ske genom en arbetsgrupp under ledning av stadsledningskontoret. I det arbetet kan miljöförvaltningen väntas ha en betydelsefull roll. Särskilt måste indikatorerna och uppföljningssystemen för det nya miljöprogrammet ägnas stor uppmärksamhet och det är önskvärt att dessa kan fastställas samtidigt med att kommunfullmäktige antar det nya miljöprogrammet.

2.3 MILJÖÖVERVAKNING

Förändrade förutsättningar

I Europaparlamentets och rådets direktiv (2008/50/EG) om renare luft i Europa, artikel 3, framgår bland annat att medlemsstaterna ska godkänna mätsystem, det vill säga metoder för mätningar av olika luftföroreningar. Naturvårdsverket saknar i dag de befogenheter som krävs för att fatta beslut om vilka mätmetoder som ska användas vid kontroll av luftkvaliteten. I dagsläget kan alltså Stockholm stad välja att tillämpa de mätmetoder som anses lämpliga för uppföljning av luftkvaliteten. Detta kommer inte att vara möjligt efter den 11 juni 2013. Efter detta datum ska all utrustning för kontroll av miljö kvalitetsnormer överensstämma med den referensmetod eller likvärdig metod som Naturvårdsverket beslutat. Den metod som anges för mätning av partiklar i direktiv 2008/50/EG är inte en metod som används i Stockholm stad i dagsläget (förvaltningens valda metod ger mer detaljerad bild än den av EU fastställda). En ändring i detta hänseende kommer att föranleda ett omfattande investeringsbehov i ny mätutrustning.

Flera av kommunens vattenförekomster uppvisar inte god ekologisk eller kemisk status enligt EG:s ramdirektiv för vatten och för dessa ska åtgärder vidtas så att god vattenstatus kan uppnås senast år 2021. Senast 2012 ska åtgärder enligt åtgärdsprogram ha påbörjats. Det är myndigheter och kommuner som ska vidta de åtgärder som beslutats i åtgärdsprogrammet. För stadens del är det främst i tillsyns- och planarbetet sådana åtgärder ska vidtas. Därtill ska miljöövervakning genomföras. I dagsläget finns ett kunskapsunderskott när det gäller att fastställa både den ekologiska och kemiska statusen för stadens vattenområden vilket kommer att kräva utökade miljöövervakningsinsatser för stadens del.

Det nya EG-direktivet för badvatten, införs inför badsäsongen 2011, vilket innebär att så kallade badvattenprofiler skall upprättas. I syfte att effektivisera arbetet har nämnden erbjudit ansvariga stadsdelsförvaltningar att mot ersättning upprätta sådana.

Utveckling av miljöövervakningen

Några utvecklingsområden framgår nedan:

- Förändringar i stadens ekologiska infrastruktur behöver följas upp och uppdatering behövs av den tolv år gamla Biotopkartan, som används i stadens verksamheter och som är en grund för stadens habitatverktyg.
- Stadens kunskap om förekomst av vattendirektivets prioriterade ämnen och den ekologiska statusen är bristfälliga. Under 2011 fortsätter övervakningen av några av vattendirektivets prioriterade ämnen i tre vattenområden. Arbetet inleds också med att ta fram ett program för övervakning av ekologisk status i sjöar och vattendrag. Ett system för att lagra och tillgängliggöra vattenrelaterade data behöver utvecklas i samband med detta.
- Kunskaperna om påverkan av urban miljö på grundvattenkvaliteten är otillräckliga. Som uppföljning av stadens tidigare grundvattenkemiska övervakning från 1997 och 2004, som rönt stort intresse, både nationellt och internationellt, är det angeläget att

genomföra en undersökning under 2011. Det möjliggör en tidsmässig samordning med Stockholms läns grundvattenkemiska övervakning, som ska utgöra underlag för rapporteringen 2013 enligt vattendirektivet, men där resurser nu endast finns för att ta prover i viktigare dricksvattenförekomster.

- Miljö- och hälsoutredningen aktualiseras årligen och en större översyn planeras under år 2011. Det är då viktigt att vidareutveckla samspelet mellan tillsyns- och miljöövervakningsplanering med miljö- och hälsoutredningen. Det förs även en diskussion om att komplettera utredningen med tillsynsområden där det föreligger risk för smittspridning.
- Medborgarenkäten belyser stockholmarnas attityder till miljö samt deras miljövanor och är ett viktigt underlag för stadens miljöprogram. Enkäter på samma tema har gjorts vid tre tidigare tillfällen. En fjärde enkät genomförs under år 2010 och presenteras under våren 2011. Ambitionen är att undersökningarna ska genomföras vart tredje år så att stockholmarnas attityder, beteenden och vanor på miljöområdet kan följas över tiden.

2.4 KOMMUNIKATION

Kvaliteten på förvaltningens information på webb och intranät ska förbättras vilket förbättrar servicen till invånare och företagare och bidrar till effektiviseringar.

Inom tillsynen är det önskvärt att öka den riktade informationen till vissa verksamhetsutövare för att därigenom verka förebyggande samt att kunna nå allmänheten med information. Dessa insatser kan inte finansieras med tillsynsavgifter.

Miljöförvaltningen behöver ett utvecklat samarbete med Serviceförvaltningen och SLK, för att få bättre möjlighet att klara sitt uppdrag att stödja förvaltningar och bolag, när de ska ställa miljökrav vid upphandling av varor. Förvaltningen behöver också former för dialog med handeln, branschorganisationer med flera, för att hitta lösningar på hur miljöpåverkan som är kopplad till varukonsumtionen ska nås.

Miljöbarometern kan i större utsträckning användas till att redovisa vilka miljöåtgärder som staden genomför och förbättringar som det leder till. En sådan redovisning finns inom ramen för vattenprogrammet och kan exempelvis göras för åtgärder inom klimat, luft och biologisk mångfald.

Förvaltningen deltar i ett samarbete med IVL och tillväxtverket för att underlätta miljötillsynen för företag genom framtagande av branschråd och riktlinjer.

2.5 STRATEGISKA PERSONALFRÅGOR

Helt avgörande för förvaltningens möjlighet att klara uppdraget är förmågan att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens. Det är viktigt att vara en attraktiv arbetsgivare. För att rekrytera kompetenta medarbetare krävs bland annat stimulerande arbetsuppgifter, konkurrenskraftiga löner och ett centralt läge för arbetsplatsen. För att behålla kompetenta medarbetare krävs därutöver bland annat ett inspirerande ledarskap, en god arbetsmiljö, goda utvecklingsmöjligheter och en löneutveckling som är kopplad till prestation.

Generationsväxlingen de kommande åren är liten och det finns en planering för överföring av kompetens. Det aktiva hälsoarbetet ska fortsätta och sjukfrånvaron hållas på en fortsatt låg nivå. Jämställdhetsarbetet har nått långt men arbetet för att öka mångfalden behöver intensifieras.

Tabellen nedan visar utvecklingen av antalet anställda på förvaltningen sedan 2006 inklusive en bedömning av utvecklingen för 2011. År 2006-2009 avser läget vid slutet av respektive år, 2010 avser läget 28 februari.

	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Tillsvidareanställda	185	187	186	188	195	206
Tidsbegränsat anställda	23	21	20	23	27	45
- varav vikarier	15	13	8	11	20	29

2.6 GEMENSAMT PRODUKTIONSSTÖD

Förvaltningens administrativa stödfunktion arbetar bland annat med strategiska utvecklingsfrågor såsom stöd för verksamhetsutveckling, utveckling av strategiska personalfrågor, utveckling av effektivitet och ekonomistyrning, frågor om kommunikation och service i förhållande till invånare och företagare samt administrativ support.

Några utvecklingsområden

- Arbetet ska fortsätta med att utveckla förvaltningens analys och strategiska arbete med fokus på resultat. Det sker bland annat genom ett ökat samarbete mellan jurister och ekonomer där förvaltningens möjlighet att ta ut avgifter undersöks. Det sker även genom ett ökat samarbete mellan ekonomer och personalstrateg där möjligheten att höja kompetens och effektivitet med hjälp av ett aktivt personalstrategiskt arbete undersöks.
- Nya kraftfulla datorer ska hyras vid övergången till gemensam IT som underlättar ett modernt och effektivt arbetssätt.
- En översyn av förvaltningens ärendehanteringssystem Ecos görs tillsammans med leverantören TEKIS och andra stora kommuner som använder systemet.
- Ett arbete pågår med målet att övergå från en pappersbaserad till en helt elektronisk ärendehanteringsprocess och ett e-arkiv. Detta sker i samarbete med stadsarkivet.
- Övergången till gemensam IT där serverdrift och viss IT-support köps av Volvo-IT ger förvaltningens IT-funktion en ny roll. Fokus flyttas från IT drift till verksamhetsutveckling med stöd av IT. En betydande IT-del ligger kvar på miljöförvaltningen som, support, utveckling och utbildning av personalen när det gäller förvaltningsspecifika system som t.ex; ECOS, Mf-Borrhål, Miljöbarometern, BullerDatabasen, E-tjänsterna, ArcGIS, ArtArken, samt EcoFast. Därutöver finns ett behov av kontinuerlig utbildning och support på plats till exempel i Excel och Word.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

Nämnden har år 2010 en nettobudget på 64,6 miljoner. Denna nivå har uppnåtts efter en neddragning från 111,0 miljoner under år 2006. Förvaltningen har inte gjort någon detaljerad budget för 2011 utan angett samma belopp som budget för 2010. Inom två områden kommer budgeten emellertid att förändras men omfattningen är idag så osäker, att belopp inte tas upp i beräkningen av budget 2011.

För att bibehålla en hög självfinansieringsgrad krävs en taxeöversyn under 2010 för att ta fram ett förslag till nya taxor från och med 2011.

Nämnden har vidare inom ramen för arbetet med miljöprofileringen av miljonprogramområden, sökt och erhållit projektmedel om 55 miljoner från Delegationen för hållbara städer. Den totala budgeten för projektet är 190 miljoner och motfinansieringskravet är 70 procent. Projektet "Hållbara Järva!" som engagerar flera nämnder och bolag i staden, liksom även KTH, omfattar energieffektiv renovering i stadsdelarna i Järvaområdet. Projektet innebär också satsning på förnyelsebar energi där bland annat ett vindkraftverk ska byggas, hållbara transporter, informationsinsatser och utvärdering. Nämnden kommer att ha rollen som huvudprojektledare och även delprojektledare för ökad delaktighet och information. Nämnden slussar vidare erhållna medel till de andra aktörerna och kommer också att disponera egna medel för sin delaktighet i projektet. Projektet pågår under åren 2010 - 2014.

Intäkter	Plan 2011	Budget 2010	ÅR 2009	ÅR 2008	ÅR 2007
Plan och miljö	26,3	26,3	22,9	22,2	15,8
varav miljöbilsprojekten	6,4	6,4	6,9	7,2	6,0
Hälsoskydd	21,0	21,0	21,6	18,9	12,4
Livsmedelskontroll	31,5	31,5	31,0	26,3	21,7
Miljöövervakningen, SLB mm	7,8	7,8	7,5	7,1	7,9
Verksamhetsstöd, IT-projekt, MSL	3,6	3,6	5,3	3,0	0,2
Miljömiljarden, KLIMP	4,3	4,3	19,8	17,4	20,2
Summa intäkter	94,5	94,5	108,1	94,9	78,2
Kostnader*					
Plan och miljö	47,0	47,0	40,5	37,5	38,7
-varav miljöbilar	13,5	13,5	14,0	12,4	13,0
Hälsoskydd	24,6	24,6	23,3	21,6	23,4
Livsmedelskontroll	31,3	31,3	30,1	30,7	28,1
Miljöanalys (inkl miljöcentrum år 2007)	9,3	9,3	9,1	11,7	17,8
SLB-analys	10,4	10,4	10,7	9,3	9,7
Verksamhetsstöd, FC och Nämnd	32,2	32,2	32,5	29,2	29,9
Miljömiljarden, KLIMP	4,3	4,3	19,4	17,1	19,7
Summa kostnader	159,1	159,1	165,6	157,0	167,3
Netto	64,6	64,6	57,5	62,2	89,1

3.1 DRIFT

Nämndens ekonomi kan också påverkas av att allt fler uppgifter inom specialområden, till exempel inom livsmedelskontrollen, läggs ut som kommunalt ansvar utan att finansieringen är utredd.

En översyn av nämndens tillsynstaxor för 2011 har inletts vilken kan leda till att den höga självfinansieringsgraden bibehålls.

Nämnden köper allt fler administrativa tjänster av externa parter. Rollen som myndighet ger begränsningar i möjligheten att handla upp verksamheter och likaså möjligheten att avknoppa. Men det ökade antal tjänster som köps in torde ändå motsvara stadens intentioner att öka andelen upphandlad verksamhet.

Förvaltningen har planerat och förberett övertången till GS-IT. Eftersom de verksamhetskritiska systemen berörs är detta mycket känsligt. Förvaltningen gör bedömningen att övergången kommer att öka förvaltningens IT-kostnader.

Förändringar av arbetssättet inom det administrativa området ställer ökade krav på den administrativa personalens kompetens. Högre krav ställs på IT-kompetens, beställarkompetens, förhandlingsvana, uppföljningskompetens och analytisk förmåga. Behovet av högskoleutbildad personal ökar.

3.2 INVESTERINGAR

SLB-analys behöver investera i referensinstrument till en kostnad om 0,7 miljoner för att konstatera om befintlig mätutrustning motsvarar kraven enligt ett nytt direktiv från EG. Eventuellt kan ytterligare investeringar behövas om befintlig utrustning inte ger en likvärdig metod jämfört med den föreskrivna, vilket skulle medföra en utgift i storleksordningen 1,7 miljoner kr.

4. Övriga redovisningar

Områden med anknytning till stadens utvecklingsmodell

- Förvaltningen är intresserad av att, som en pilot i staden, undersöka möjligheten att effektivisera arbetet, t.ex. inom tillsynen, med stöd av ny teknik. Det handlar om att i arbetet använda t.ex. telefonfunktioner som e-post, foto, anteckningar, kalender, internetuppkoppling med mera.
- En ny integration mellan förvaltningens ärendehanteringssystem Ecos och stadens ekonomisystem Agresso måste byggas. Nuvarande integration är komplicerad och kräver många manuella handgrepp. Nuvarande konstruktion är mycket sårbar vid personalbyte och frånvaro.
- Miljöförvaltningen är användare av Geografiska informationssystem (GIS) både i det egna arbetet och i de e-tjänster som vänder sig till allmänheten. Ny teknik ska göra det enklare att utbyta geografisk information med andra aktörer och översyn behövs av hur det egna digitala kartmaterialet bör lagras. Det är oklart hur förvaltningens behov av att exponera geografiska data kan tillgodoses nu när Kartago Webb måste ersättas.

- Medan behovet av lösningar för inloggning för privatpersoner på stadens e-tjänster uppmärksammats sedan tidigare, saknas fortfarande i stort motsvarande inloggningslösningar för företag. Företag är en viktig målgrupp för Miljöförvaltningen och för att kunna utbyta elektronisk information på ett säkert sätt är det önskvärt att detta kan ske genom ett etablerat och för staden standardiserat inloggningsförfarande.
- En väsentlig del av Miljöförvaltningens verksamhet finansieras genom tillsyns- eller ansökningsavgifter. En modul kopplad till Agresso för att göra det möjligt att ta betalt on-line via webben, via kort- eller banköverföring utan att behöva skicka fakturor, skulle kunna förenkla administrationen förknippad med fakturering och förenkla för användaren.
- Förvaltningen har sökt medel för utveckling av en e-tjänst för uppdatering av företagsavgifter. Ansökan avslogs med motiveringen att det är av stor vikt att tjänsten samordnas över staden och att det finns en flexibel lösning. Då förvaltningen har 15000 företag och organisationer registrerade och skickar ut cirka 15000 fakturor per år är det av största vikt att arbetet med att uppdatera företagsavgifter förenklas. Förvaltningen önskar därför att det stadsövergripande samordningsarbetet påskyndas

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

MHN:s lokalförsörjningsplan följer den disposition som föreskrivs i SLK:s anvisningar. Nämndens lokalbehov, sett till ytan, är relativt statiskt.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler

Behovet av administrativa lokaler påverkas främst av förändringar i omfattningen av verksamhetens uppdrag.

5.3 Kapacitet

Förvaltningen disponerar en yta om 4 677 kvadratmeter, varav 4 232 kvadratmeter är kontorslokaler, som är fördelad på cirka 200 anställda. I årshyran för lokalerna ingår tillägg för bränsle och kyla. Normalt brukar endast kallhyra räknas när hyran per kvadratmeter jämförs mellan lokaler. Till lokalerna kan man också räkna 15 parkeringsplatser och ett teknikutrymme på Fleminggatan som används främst som verkstad för mätverksamheten. Dessutom finns kylutrymme och arkiv.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

År 2010 planeras ingen förändring av lokalytan. Nämnden har att avvakta arbetet med en ny lokallösning för samtliga förvaltningar i Tekniska Nämndhuset.

5.5 Kostnadsutveckling

Lokalkostnad är en av de största kostnaderna för förvaltningen, cirka 10,0 miljoner per år. Förvaltningen betalar 2 000 kr/kvm i hyra.

5.6 Övrigt

Förvaltningens verksamhet omfattar hela staden geografiskt sett. Därför har förvaltningens lokaler en lämplig placering i innerstaden. Lokalerna får då en god tillgänglighet för stadens invånare och inspektionsverksamheten underlättas.

Det har funnits planer på att flytta verksamheten till nya lokaler. Frågan är nu föremål för ytterligare utredning hos SLK.

Slut